

JENSEN

JENS HENRIK

OXEN

IHMISELLE SUSI

»Jensenin paras tähän mennessä.» –POLITIKEN

WSOY

Jens Henrik
Jensen
IHMISELLE
SUSI

SUOMENTANUT KARI KOSKI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Tanskankielinen alkuteos
Lupus

Copyright © Jens Henrik Jensen og JP/Politikens Hus A/S København 2018
in agreement with Politiken Literary Agency

Suomenkielinen laitos © Kari Koski ja WSOY 2021
Werner Söderström Osakeyhtiö
ISBN 978-951-0-45604-0
PAINETTU EU:SSA

1. LUKU

HUURUINEN HENGITYS KOHOSI pilvenä miehen suusta, ja hikinen vartalo höyrysi. Oli kirpeä pakkassää. Hän oli kietoutunut ruumiistaan huokuvaan sakeaan, sinivalkoiseen sumuun, joka värjäytyi hänen otsalamppunsa valosta.

Kun hän piti tauon lepuuttaakseen selkäänsä, osa valosta lankesi uurteisille kasvoille, joita hän pyyhki tuon tuostakin käsivarteensa. Karheat kädet lepäsivät lapion kahvalla, ja hän nojasi hieman eteenpäin, kunnes hengitys tasaantui. Hän ei ollut enää poikanen mutta jaksoi yhä paiskia lujasti töitä.

Ympärillä männynrungot seisoivat vierä vieressä mykkinä todistajina, jotka eivät koskaan lausuisi sanaakaan hänen rikoksestaan. Ja pian hän olisi poissa eikä palaisi enää milloinkaan.

Hän oli huhkinut jo pitkään. Onneksi routa ei ollut vielä pureutunut maaperään, jota hän oli mittaillut huolellisesti ennen kuin ryhtyi työhön. Nyt hän seisoj kuopassa, joka oli niin syvä, että se ulottui häntä melkein lonkkaan asti. Enää viisi minuuttia.

Mies hengitti pari kertaa syvään, mikä laukaisi rajun yskänkohauksen. Hän suoristi hieman otsalamppuaan, jonka valo häiritsi. Sitte hän ryhtyi taas työhön.

Hän viskoi maata vuoroin vasemmalle ja vuoroin oikealle puolelleen kahdelle mukanaan tuomalleen pressulle, sillä hän oli varovainen mies, joka ei halunnut jättää enempää jälkiä kuin oli pakko. Varovaisuuttaan hän kaivoi myös näin syvälle.

Entä jos hän ei olisi nähnyt yhtäkään niistä lukemattomista amerikkalaisista televisiosarjoista, jotka kertoivat rikospaikkatutkijoi-

den työstä? Nähnyt kuinka jokin luu nousi niissä yllättäen pintaan monen vuoden päästä? Nähnyt kuinka villieläimet nuuhkivat tiensä paikalle ja kaivoivat salaisuudet esiin metsän uumenista?

Hänelle ei niin kävisi.

Kun hän viimein oli tyytyväinen, hän kömpi ylös kuopasta, laski lapion kädestään ja hengähti hetken verran tarkastellen tilannetta. Nyt hänellä oli itse asiassa vain yksi vaihtoehto, sillä hän ei jaksanut raahata ruumista multakasojen yli.

Hän meni ison, pitkän mytyn luo, joka oli kiedottu pressun sisään ja solmittu kiinni köydellä. Hän sai otteen jaloista ja kiskaisi. Mytty oli raskas, mutta avattuna pressu liukui kevyesti maahan, missä se ulottui haudan toiseen päähän.

Varovasti, säästelläkseen vanhoja ja tässä vaiheessa jo väsyneitä jalkojaan, hän laskeutui takaisin kuoppaan, tarttui uudelleen pressuun ja kiskaisi kaikin voimin. Pian työ oli tehty. Sitä ei olisi voinut tehdä paremmin kuin hän oli tehnyt.

Hän kömpi taas ylös. Tällä kertaa hän tunsi voimakasta kipua toisessa polvessaan. Nyt hänen teki jo helvetisti mieli. Ja sen hän oli ansainnut.

Hän otti savukkeen askista, sytytti, imi nautiskellen henkosen toisensa jälkeen ja puhalteli savua. Savupilvi näkyi yhtä sakeana kuin hänen lämmin hengityksensä. Se tuntui ihanalta pitkällisen raadan jälkeen, ja hän hengitti lisää savua sisäänsä. Hän ehti ottaa vain muutaman henkosen, kun tupakka loppui. Hän tallasi sen sammuksiin saappaallaan – ja muisti tietysti panna tumpin taskuunsa. Ei tähän hitto soikoon voinut jättää dna-jälkiä, kun hän oli hoitanut niin huolellisesti kaiken muun.

Sitten hän kävi käsiksi viimeiseen työvaiheeseen ja rupesi luomaan kuoppaa umpeen. Se ei ollut läheskään yhtä rasittavaa kuin kaivaminen. Puolen tunnin päästä hän olisi jo kotimatalla. Ja hän jos kukaan osasi pitää salaisuuden.

Hän oli tuijottanut niin keskittyneenä miestä, joka kaivoi kaivamistaan, että vähitellen häntä alkoi ihan pyörryttää. Ja häntä palelsi. Kylmä ulottui luihin ja ytimiin. Hän ei kuitenkaan uskaltanut liikkautakaan. Hädin tuskin edes hengittää.

Siksi hän oli suunnattoman helpottunut, kun mies, jonka otsalta katsoi viiltävä, paha silmä, viimein heilautti lapion olalle ja löntysti pois. Pian sen jälkeen hän kuuli moottorin käynnistyvän ja näki etuvalot, jotka näyttivät kuuluvan mönkijään.

Hän odotteli varovasti muutaman minuutin ja nousi sitten pysyy. Koko kroppa oli umpijäässä ja hän pystyi hädin tuskin liikumaan. Hän käveli hitaasti kuun valossa häämöttävälle pienelle aukealle ja otti taskulampun esiin.

Valokeilassa ei näkynyt mitään. Maaperä oli peitelty huolellisesti, mutta kuivien lehtien ja ruskeiden neulasten alla se kuitenkin olisi, hauta...

Hän puraisi itseään lujasti huuleen. Sen hän tiesi: tuolla alhaalla olisi jotain. Ja hän toivoi ettei tietäisi enempää.

2. LUKU

OXEN TUIJOTTI MAGNUKSEN käsiä, jotka olivat ilmestyneet esiin talvitakin sinisistä hihoista ja jotka poika risti nyt eteensä lepuuttaessaan kyynärpäitään pingviiniaitauksen kaidetta vasten.

Kädet olivat pienet. Sirot, valkoiset, pehmeät ja tahriintumattomat kädet, vain 14-kesäiset edessään lukemattomia vuosia tunnustella elämää ja hankkia kokemuksia.

Hän katsoi omia käsiään. Parkkiintuneita, ikiaikaisen työn merkitsemiä kouria. Soturi ja poika... Vajaan puolen metrin päässä toisistaan katselemassa leikkisiä pingviinejä.

Kööpenhaminan eläintarhaa piiskaava tuuli sai sään tuntumaan kylmältä, vaikka itse asiassa oli aika leutoa siihen nähden, että oltiin helmikuun puolivälissä. Satunnaiset sadekuurot eivät tietenkään parantaneet asiaa.

Hän tunsi pakottavaa tarvetta laskea kätensä Magnuksen käsille. Vahingosta viisastuneena hän antoi olla, mutta kyllä hänen jotain pitäisi keksiä. Tehdä jotain vahvistaakseen sidettä heidän välillään, vaikka hän tiesi jo ennalta, ettei se onnistuisi.

Sen sijaan hän lasi käsivartensa pojan harteille ja taputti tätä kädellään hiljaa olalle.

– Eikö olekin hienoja eläimiä? Ihan kuin pikkuisia ihmisiä. Muistatko niiden nimeä, Magnus? Siis tuon lajin.

Poika tuijotti tyhjyyteen ja pudisteli päätänsä.

– En...

– Se alkaa »p»:llä. P-e-r...

– En.

– P-e-r-u-n...

– En.

– Perunpingviini. Ne elävät Etelämannerta ympäröivällä kylmällä ilmastovyöhykkeellä. Ne ovat ainoita pingviinejä, joilla on lihanvärinen nokka, niin että ne on helppo tunnistaa. Pingviinejä on kaikkiaan 20 eri...

– Eikö vain voitaisi jatkaa matkaa, Niels? Täällä on ihan sika-kylmä. Ja mehän on nähty ne jo monta kertaa.

Magnus huokaisi syvään, heilautti yläruumistaan ja pääsi kätevästi eroon olallaan lepäävästä kädestä.

»Niels»...

Hänen oma nimensä oli kuin jäänaskali, joka iski suoraan sydämeen, joka kerta kun Magnus käytti sitä.

»Isä»... Aluksi hän oli päättänyt taistella ja ehdottanut Magnukselle, että voisiko tämä kutsua häntä »isäksi», sillä se hän nyt kerta kaikkiaan oli – Magnuksen isä. Hän ei kuitenkaan ollut ottanut poikaansa mukaan laskuihin. Viimein hän luovutti.

Tosiasiassa hänellä ei enää ollut alkeellisimpiakaan vanhemman ominaisuuksia. Hän eli pojattomalla vyöhykkeellä. Helvetillisen karulla, vuosien poissaolon muovaamalla maaperällä, josta ei versonut ainuttakaan yhteistä muistoa. Päätelmä nipisti vatsanpohjasta.

– Okei, jatketaan matkaa. Mitä jos poikettaisiin katsomassa susia, Magnus?

Hän ehdotti lempieläintään vaikka tiesikin, ettei susi riittäisi pelastamaan päivää.

Magnus kohautti automaattisesti hartioitaan ja pisti kätensä syvälle taskuihin. Näin ei voisi jatkaa. Hänen täytyi keksiä jotain uutta. Eläintarha oli tehtävänsä tehnyt, eikä se ollut tepsinyt missään vaiheessa.

Hän muisteli ties kuinka monetta kertaa, kuinka oli miettinyt heidän ensimmäisen tapaamisensa alla, että eläintarha olisi täydellinen retkikohde. Koska se oli ulkosalla ja siellä saattoi vältellä paikkoja, joihin oli kerääntynyt liikaa ihmisiä – ja koska hän tiesi paljon eläimistä. Hän oli jännityksestä vapisten tyrkyttänyt tiikereitä, susia, makeja ja kaikkia mahdollisia merten asukkaita, jos vaikka ne olisivat auttaneet häntä ensimmäisellä vahtivuorollaan isänä.

Turhaan. Niiden kolmen tunnin aikana Magnus ei ollut vaihtanut juuri sanaakaan hänen kanssaan. Ja mikä itse asiassa oli muut-

tunut paremmaksi sitä seuranneiden kahdeksan kuukauden aikana? Enää heidän välillään ei ollut yhtä hiljaista, mutta enemmän aikaa poika pysyi vai.

Häntä hirtti ajatella, miten talviloma menisi. Siihen ei ollut enää pitkä aika. Hän ei tehnyt juuri minkäänlaista yhteistyötä entisen vaimonsa kanssa Magnuksen asioissa. He eivät tavanneet. He eivät keskustelleet muinaisen rakkautensa hedelmästä. Joskus harvoin puhelimesta käytiin lyhyitä selittäviä keskusteluja – ja tunnelma linjoilla oli jäätävä.

He olivat vihollisia. Ikuisesti. Sitä mikään ei voisi muuttaa.

Hän oli kuitenkin luvannut Birgittelle ottaa Magnuksen talvilomaksi, vaikkei olisikaan hänen vuoronsa. Miten hän olisi voinut kieltäytyä sellaisesta mistä oli uneksunut jo vuosia? Saisi olla poikansa kanssa... Hänen täytyi panna aivosolut töihin, jotta hän keksisi jotain. Ettei kaikki räjähtäisi silmille Vangeden asunnossa.

He tallustivat ääneti kohti susien aluetta ja pysähtyivät puiselle kävelysillalle katselemaan kaikkea muuta kuin vaikuttavaa susiaitausta.

– Hei Magnus, saat makkaran, jos muistat suden latinalaisen nimen.

Haaste sai osakseen uuden huokauksen ja olankohautuksen. Ehkä hän rupesi liian opettajamaiseksi? Tietysti poika saattoi asua Skogshovedissa vaikkei muistaisikaan kaiken maailman koojottien ja korppikotkien latinalaisia nimiä.

– Okei. Saat makkaran joka tapauksessa. Lupus... *Canis lupus*, harmaasusi. Eikö olekin upea eläin?

Magnus murahti jotain ja vilkaisi kelloaan.

– Sopiiko jos lähden kohta kotiin päin, Niels? Päätä särkee vähän, ja mulla on tosi paljon läksyjä huomiseksi.

– Kyllästyttääkö sinua käydä eläintarhassa?

Magnus kohautti hartioitaan.

– Tykkään kyllä eläimistä. Mutta musta on tylsää, että aina vain pitää tulla tänne... vain siksi että sinä olet... Magnus vaiken.

– Minä olen *mitä*?

– Siis että sulla ei mene niin hyvin. Eikä se lakkaa koskaan. Koskaan ei voida tehdä mitään muuta, ei voida mennä katsomaan futista, koska et... uskalla.

– Uskalla?

– Et tykkää jos ympärillä on liikaa ihmisiä. Sanoit itse niin.

»Uskalla». Isku osui suoraan palleaan. Jo yhtenä ensimmäisistä Magnuksen kanssa viettämistään viikonlopuista hän oli yrittänyt selittää tilannetta. Hän kuuli yhä mielessään kuinka haki sopivia sanoja heidän istuessaan puistonpenkillä lämpimässä auringonpaisteissa.

»Kuulehan nyt, ystäväiseni... Minulla on... hieman ongelmia. Jotka paranevat kyllä, kunhan saan työstää niitä.»

Hän oli päättänyt puhua asiasta niin avoimesti kuin 14-vuotiaalle pojalle vain saattoi puhua. Niin rehellisesti kuin sodasta saattoi mielekkäästi kertoa. Sillä sodalle ei ollut sijaa lapsen maailmankaikkeudessa.

Yhdestä ainoasta asiasta hän oli kuitenkin päässyt Birgitten kanssa yksimielisyyteen: oli vaikea kertoa heidän pojalleen muuta kuin että hän oli ollut sotilas, ihan tavallinen sotilas niin kuin kaikki muutkin sotilaat. Lapsen oli turha miettiä jossain mielensä sopukoissa, mikä erikoisjoukkojen jääkäri oli ja mitä sellaiset erikoissotilaat tekivät.

Silloin puistonpenkillä hän oli yrittänyt hahmotella asiaa hienovaraisesti. Yrittänyt selittää, mitä *traumat* olivat. Eräänlaisia hirveitä muistoja hirveistä asioista. Joista oli vaikea päästä eroon. Ja raskaita, sillä niiden takia saattoi toisinaan tulla paha olo. Esimerkiksi jos ympärillä oli paljon ihmisiä jotka tuntuivat olevan liian lähellä, mutta silti heitä kaikkia täytyi pitää silmällä samalla kertaa. Ja melu. Äkilliset kovat äänet, joita saattoi säikähtää. Hieman samalla tavoin kuin jos joku piiloutuisi oven taakse, loikkaisi esiin ja huutaisi »pöö». Ja pahat unet, painajaiset. Ja oudot välähdykset, joita silmien eteen saattoi äkkiä ilmestyä vaikka keskellä kirkasta päivää – *flashbacks*. Pieniä salamannopeita katkelmia jostain mitä oli kokenut. Kun näki sellaisen, saattoi jähmettyä paikalleen, missä ikinä olikaan.

Niin oli ikävä kyllä päässyt käymään, koska hän oli ollut työksensä sotilaana. Monta vuotta. Ei tappaakseen ketään. Vaan suojellakseen ihmisiä. Tehdäkseen jotain heidän puolestaan. Mutta Magnuksen väite...

– Ettei se lakkaa *koskaan*? En kai minä niin ole sanonut? Vai olenko? Tai... *Kuka* niin on sanonut, Magnus?

– Ei kukaan... Mä vain mietin.

Poika suojeli äitiään. Se oli hyvä piirre, ettei hän juoruillut. Tämä ei ollut läheskään ensimmäinen kerta, kun hänestä tuntui siltä, että hänen taistellessaan yhdellä rintamalla raivaamassa esteitä, toisella rintamalla rakennettiin uusia.

Juuri tässä, pensaikossa hiiviskelevän alfauroksen edessä, Oxen tunsu joutuvansa oman voimattomuutensa tyrmäämäksi. Ettei vain taistelu ollut liian epätasainen, jotta hän voisi koskaan voittaa sitä?

– Pitää paikkansa, että minulla on ongelmia. Minähän kerroinkin siitä kauan sitten, mutta ongelmat voi ratkaista. Onneksi. Ja minä ratkaisen parhaillaan omiani. Jonain päivänä, kun ne ovat ohi, me voimme hyvinkin käydä futismatsissa. Sovitaan ihmeessä, että lakaataan käymästä eläintarhassa. Ja minulle sopii, jos sinulla on vähän huono olo ja tahdot mieluummin mennä kotiin tekemään läksyjä.

Hän oli kuullut saman tekosyyin aiemminkin, mutta mitä hyvää siitäkin seuraisi, jos hän pitäisi tiukasti kiinni siitä, että heidän yhteinen viikonloppunsa päättyisi vasta sunnuntai-iltapäivänä kello 17.00, kun poika kerran halusi mieluummin kotiin.

– Voidaan hyvin käydä ensin syömässä se makkara, Magnus sanoi.

Oliko se merkki huonosta omastatunnosta – vai oliko pojalla vain nälkä? Hän rakasti Magnusta enemmän kuin mitään maailmassa. Nyt hänen piti kokeilla astua kymmenen askelta taaksepäin ja arvioida kaikkea uudelleen. Laatia uusi strategia. Muuten talvilomasta tulisi katastrofi.

3. LUKU

POHJOISESSA TAGENSVEJN, etelässä Hothers Pladsin, idässä Midgårdsgaden ja lännessä Mimersparkenin rajaamalla alueella Kööpenhaminan Ydre Nørrebrossa sijaitti suuri kunnallinen Mjølnerparkenin asuinalue.

Alue oli saanut nimensä kuuluisasta vasarasta, jonka omisti pohjoismaisen mytologian johtava superjumala Thor. Vasarassa oli sellainen erityispiirre, että se palasi aina hänen käteensä, kun hän oli heittänyt sen. Ilmiö oli tuttu alueen hallinnolle, joka joutui painiskelemaan kaikenlaisen rikollisuuden kanssa.

Mjølnersparkenissa oli 600 pientä asuntoa. Useimmat olivat kolmioita. Yhdessä niistä oleili tänä sunnuntai-iltapäivänä muuan 36-vuotias libanonilaissyntyinen asukas. Kaksi päivää aiemmin hän oli palannut asuntoonsa vietettyään viisi kuukautta telkien takana. Tavoistaan poiketen hän ei ollut tällä kertaa istunut törkeästä väkivallasta, niin kuin miehen kansiosta olisi voinut päätellä. Sen sijaan hänet oli tuomittu kätkemisrikoksesta.

Idris Nassar makasi sängyssään peitteenään pelkkä lakana. Hänellä oli yhä kuuma hänen harrastettuaan seksiä vieressä makavaan naisen kanssa. Idris tarkoitti »viriiliä» tai »miehekästä», ja hän oli totisesti tehnyt nimelleen oikeutta. Sitä oli jatkunut pitkään. Nainen oli nukahtanut. Itse hän rentoutui joka solullaan, makasi kädet niskan takana ja katseli kattoon.

Pitäisikö hänen nousta? Omar tulisi pian. Omar oli soittanut kolme tuntia sitten. He eivät olleet tavanneet sen jälkeen kun hän joutui kiven sisään. Juuri kun hän oli miettinyt asiaa, ovikello soi. Hän pomppasi pystyyn ja meni ilkosen alasti avaamaan. Ensin hän kuitenkin kurkisti ovisilmästä. Siellä Omar tosiaan seisoivat valkoisessa hupparissaan.

Hän avasi oven vieraalleen mutta kääntyi selin mennäkseen peremmälle etsimään alushousujaan samalla kun sanoi kovaan ääneen:

– Haista paska, *Bro*... Täytyyhän sinun vittu tietää, että sunnuntai-iltapäivisin minä olen aina panohommissa, vai mitä? Aina. Enkä ole saanut pillua viiteen kuukauteen. Ja nyt sinä tulet tänne... Mikä sinua vaivaa, *Bro*?

Idris nauroi kovaan ääneen ja kääntyi olohuoneen kynnyksellä katsomaan Omaria ja rutistaakseen tätä. Mutta Omaria ei näkynyt. Sen sijaan hän tuijotti kahta miestä, joilla oli mustat myssyt päässä. Silmien ja suun kohdalla oli aukot, ja käsissä oli mustat hansikkaat.

– *What the fuck!*

Hänen vahvan ruumiinsa jokainen lihas jännittyi, ja hän ryntäsi vaistomaisesti askeleen eteenpäin ja suuntasi räjähtävän oikean suoran kohti toisen miehen leukaa, mutta tämä väisti. Samalla hän heilautti oikeaa jalkaansa ja osui toista myssypäistä miestä kiertopotkulla kasvoihin, niin että tämä rojahti taaksepäin. Mutta sitten peli oli pelattu.

Idris Nassar ehti juuri nähdä, että ensimmäinen miehistä painoi kummallisen mustan sauvan hänen toista hartiaansa vasten. Sitten hän lysähti lattiaan tuhansien volttien sähköiskun voimasta.

Karatepotkusta saanut myssymies nousi pian taas jaloilleen. Sitten kaksikko toimi salamannopeasti, yksissä tuumin ja sanaakaan sanomatta.

Toinen miehistä asteli pikaisesti makuuhuoneeseen ja lamautti naisen omalla sauvallaan, ennen kuin tämä ehti huutaa, satoi naisen nilkat ja ranteet nippusiteillä ja kietoi roudarinteippiä suun ympärille.

Samoin kävi olohuoneen lattialla makaavalle alastomalle lihaskipulle. Miehet tarttuivat häntä yhteisvoimin kainaloista ja kiskoivat 103-kiloisen ruumiin nojatuoliin. Siinä libanonilaiselle alkoi pian valjeta, mitä oli tekeillä. Hänen levottomissa silmissään kuvastui hämmennys – ja jotain hänelle muutoin täysin tuntematonta: pelko.

Pienempi hyökkääjistä otti pistoolin kotelostaan takin alta ja asensi siihen tottuneesti äänenvaimentimen.

Hän piteli pistoolin piippua Nassarin oikeaa polvilumpiota vasten ja painoi liipaisinta. Sitten hän ampui toisen laukauksen pari sentti-

metriä alemmaksi polveen. Nassarin ruumis jännittyi kivusta kuin jousi, ja hän heittelehti tuolin reunalta toiselle, kunnes uusi lamauttimen isku teki rimpuilusta lopun.

Pistoolimies laski aseensa vasemmalle polvelle ja tuhosi sen täysin kahdella uudella laukauksella.

Lopuksi hän asetti piipun Nassarin toiselle pullistelevalle hauikselle, painoi liipaisinta ja teki saman toiselle käsivarrelle, niin että Nassar jäi istumaan ruumis isojen veriläikkien peitossa. Hetkessä hänestä oli tullut raajarikko.

Kaksi myssymiestä, jotka eivät olleet kertaakaan avanneet suutaan, nyökkäsivät lyhyesti toisilleen ja häipyivät sitten asunnosta yhtä nopeasti kuin olivat tulleetkin.

Omar, mies jonka he olivat pakottaneet soittamaan Nassarille ja tuoneet mukanaan porraskäytävään, olisi periaatteessa voinut tehdä häilytyksen. Se oli kuitenkin hyvin epätodennäköistä, sillä miesten apuri piti parhaillaan hallussaan yhtä Omarin kolmesta pikkupojasta.

Poika lähetettäisiin takaisin vasta kuuden tunnin kuluttua, ja näin miehet saattoivat olla varmoja siitä, ettei Nassaria pystytty hoitamaan kuntoon. Ellei hän sitä ennen kuollut verenhukkaan. Jos niin kävisi, tehtävä oli suoritettu hyväksytysti niinkin.

4. LUKU

S EINÄSTÄ SEINÄÄN. Muutaman vaivaisen huoneen poikki ja taas takaisin. Levottomuus sai Oxenin vaeltamaan ympäri Vangeden asuntoa aivan kuin eläintarhan pedot, joita he olivat käyneet katsomassa aiemmin päivällä.

Nyt oli sunnuntai-ilta. Hän yritti työstää taas yhtä Magnuksen kanssa viettämäänsä epäonnistunutta viikonloppua kovia kokeneen ruumiinsa ja aivojensa voimin.

Hän käveli kävelemästä päästyään poikki maton, linoleumin ja parketin, mutta käveleminen tuntui yhtä lohduttomalta kuin se oli ollut Afganistanin kivierämaassa.

Viimein hän istahti olohuoneen ikkunasyvennykseen, vakio-paikalleen, jossa vain lasiruutu erotti hänet talvisen pimeästä ulkomaailmasta.

Hänestä oli tullut ihan kuin vastapäisen talon vanha rouva. Tämänkin käyskenteli levottomana ympäriinsä liilassa aamutakissaan joka ikinen hetki jonka jaksoi seistä jaloillaan. Paitsi tänään. Naista ei ollut näkynyt lainkaan. Asunnossa ei näkynyt valoa. Ehkä hänet oli haettu harvinaiselle sunnuntaivierailulle perheensä luo? Hän ei tiennyt liilan naisen nimeä. Dalstrøgetillä hän ei tiennyt kenenkään nimeä.

Nyt ei ollut samanlaista kuin ennen, silloin kun hän asui kellarissa luoteiskortteleissa. Nyt hän tosiaan liikkui päivänvalossa. Aika harvoin tosin. Pimeys oli edelleen hänen ystävänsä. Kun hän puki verryttelypuvun ylleen ja solmi lenkkitosujen nauhat, niin kuin tapana oli neljä viisi kertaa viikossa – ulkona oli pimeää. Hän juoksi juoksemasta päästyään, ei seinästä seinään vaan vapaasti laajoissa kehissä, joiden ympäryks oli vähintään seitsemän kahdeksan kilometriä.

Oxen = halkaisija x pii.

Mahtoiko se olla hänen elämänsä kaava? Ehkä hänen olisi nytkin pitänyt kiskoa vaatteet niskaan ja painua pitkälle lenkille? Hikoilla viikonloppu ruumiistaan ja tehdä tilaa toivolle, että ensi kerralla menee paremmin. Vai olisiko ollut parempi mennä makuuhuoneeseen, käydä treenipenkille selälleen ja nostella tankoa ja raskaita käsipainoja huoneessa, jossa oli tarjolla patja lattialla muttei missään nimessä hyviä rauhallisia unia.

Oxen istui huoneessa paljain jaloin, yllään farkut ja aluspaita. Hänen katseensa liikkui hitaasti pitkin oikeaa käsivartta.

Kyynärvarren ympäri kietoutuvat lihakset erottuivat selvästi. Hän pystyi nostelemaan raskaita painoja ja pitkään. Hän pystyi juoksemaan vaivatta 20 kilometriä. Hän oli 45-vuotias – ja jokainen lihassäie oli ojennuksessa ja valmiina palvelemaan pienimmästäkin vihjeestä.

Hänen katseensa kulki toisesta isovarpaasta ikkunankarmiin, seinälle ja siitä valkoiseen kattoon – hän ei ollut koskaan saanut ostetuksi lampunvarjostinta, ja siksi lamppu hohti vieläkin paljaana johdon päässä. Sen sijaan hän oli hakenut Ikeasta pienen sohvan, pöydän ja tuolin. Huonekalut hän oli ostanut mietittyään, ettei voinut kutsua Magnusta luokseen joka toinen viikonloppu niin karuihin oloihin, joissa hän itse toki pärjäsi mainiosti. Siksi sohva kökötti nyt vastapäätä isoa 55 tuuman taulutelevisiota, joka oli asennettu seinälle olohuoneen todelliseksi keskipisteeksi.

Magnuksen huoneessa oli sänky, pieni kaappi, lipasto ja kirjoituspöytä, jonka hän oli hankkinut, koska kaikilla lapsilla oli varmaan läksyjä tehtäväksi viikonloppuna. Magnuksella ei ollut kuitenkaan koskaan ollut ainuttakaan koulukirjaa mukana. Poika halusi mieluiten aikaisin kotiin tekemään läksynsä siellä. Niin hän sanoi. Joka kerta.

Oxen vilkaisi rannekelloaan. Pitäisikö hänen vain lysähtää sohvalla katselemaan National Geographicia tai Animal Planetia? Vai odotella kerrankin uutisia elämästä Vangeden ikkunan tuolla puolen?

Hän liukui alas ikkunasyvennyksestä ja ehti tehdä taas yhden petoeläinkierroksensa häkin poikki, kun ovipuhelin piippasi ja melkein säikytti hänet tolaltaan.

Kello oli pian kahdeksan. Sunnuntai-ilta keskellä pimeintä helmi-kuuta ja satoi. Kuka ihmeessä siellä saattoi olla? Hän ryntäsi painamaan nappia.

– Niin?

Hetki sietämätöntä hiljaisuutta. Sitten matala ääni sanoi:

– Minä täällä... Mossman...

Hän painoi nappia. Pian hän kuuli askeleita portaikosta ja avasi oven. Mossman pysähtyi puistelemaan takkinsa kuivaksi. Hän näytti aivan samalta kuin heidän erotessaan puoli vuotta aiemmin, kun kaikki palaset olivat loksahaneet kohdalleen ja he olivat kaikkien odotusten vastaisesti murskanneet Danehof-järjestön.

Poliisin tiedustelupalvelun entinen kaikkivoipa päällikkö näytti vieläkin bulldogilta, joka oli laihtunut eikä enää täyttänyt omaa nahkaansa.

– Hyvää iltaa, sotilas. *My black knight in shining armour*, saisinko astua sisään?

Mossmanin kädenpuristus oli yhä varsinainen luunmurskaaja. Tyylikkääseen tummanruskeaan tweedtakkiin sonnustautunut englantilaismielinen jätti laski päällystakkinsa käsivarrelleen ja loi Oxeniin kysyvän katseen kasvoillaan hymy, jossa tuntui näkyvän jälleen-näkemisen ilo.

– Totta kai.

Vieläkin pöllämystyneenä Oxen astui sivuun ja kutsui yllätysvieraan sisään. Lattialle ropisi tunne, että tämä oli tapahtunut ennenkin.

Axel Mossman etsi turhaan katseellaan vaatenaulakkoa koruttomasta eteisestä ja ripusti sitten takkinsa ovenkahvaan.

Oxen tarkasteli vierastaan salaa. Kun hän oli tavannut tämän ensimmäisen kerran, Mossman oli komeillut suurena ja mahtavana ja erinäisiä kiloja painavampana Aalborgin poliisiasemalla pidetyssä kuulustelussa, johon hänet oli haettu Roldin metsän uumenista, minkä jälkeen hänet oli pakotettu mukaan murhatutkintaan.

Sen jälkeen hän oli kieppunut sinne tänne kuin pyörremyrskyyn tempautunut sammakko pitkällisessä välienselvittelyssä Danehof-järjestön salaisen valtaeliitin kanssa.

Hän ei ollut nähnyt Axel Mossmania sen jälkeen, kun he olivat yhdessä Margrethe Franckin ja Mossmanin sisarenpojan Christian Sonnen kanssa kukistaneet valtaapitävät.

Taistelu oli kestänyt vuosia, ja sen tiimellyksessä häntä oli epäilty murhasta, hän oli joutunut suurisuuntaisen ihmisjahdin kohteeksi

ja ollut useaan otteeseen muutaman millimetrin päässä kuolemasta. Viimein hän oli päätynyt kolmannen kerroksen asuntoon Vangeden Dalstrøgetille, missä arki oli niin yksitoikkoista, että pelkkä yllätysvieras sunnuntai-iltana riitti sotkemaan hänen ympyränsä.

– Minulla ei ole teetä – pelkkää kahvia.

– Kiitos, mieluusti. Sinähän asut oikein... mukavasti... sotilas.

Hän kohautti hartioitaan Mossmanin kohteliaisuuksille.

– Ainakin minulla on katto pään päällä.

He menivät keittiöön, missä hän laski vettä vedenkeittimeen, löysi kaksi mukia ja pikakahvipurkin. Hän antoi Mossmanin määrätä tahdin.

– Miten kaikki sujuu? Toivottavasti elämä Vangedessä on ollut armollista, sotilas?

Oli Mossmanille tyypillistä punnita ja kierrellä painavia sanoja. Milloin mikään oli »armollista»? Hän kohautti taas hartioitaan.

– Siinähan se.

– Entä millaista elämäsi on? Tapaatko sinä ollenkaan Margrethe Franckia?

Kuulosti siltä kuin kysymys olisi heitetty ohimennen, mutta vanha tiedustelujohtaja ei tehnyt mitään ohimennen. Sen hän oli oppinut.

– Enpä juuri... Varsinkaan todellisessa maailmassa. Juttelemme joskus puhelimesta. Hänellä taitaa riittää kiireitä uudessa työssään.

Mossman nyökkäsi, astui olohuoneeseen ja seisahtui ikkunan ääreen katsomaan pimeyteen.

– *Well, Vangede...* Hän huoahhti ja jäi seisomaan selin.

– Tunnetko täällä ketään? Mossman kysyi kohta.

– En.

– Kuinka kauan siitä nyt on?

– Runsaat kahdeksan kuukautta.

– Itse asiassa minun olisi pitänyt tulla jo vähän aiemmin, Oxen, ihan vain tervehtimään. Olen pahoillani, mutta niin se aika rientää.

– Työt toimikunnassa vai? Mossmanin toimikunnassa?

Mossman naurahti.

– Niin. Jotkut sanovat sitä mausoleumiksi. On siinä pikkuisen turhamaisuuttakin. Se teettää paljon työtä, eikä minun tarvitse kutsua itseäni »eläkeläiseksi». En ikimaailmassa tottuisi sellaiseen.

Oxen laski mikit pienelle pöydälle. Mossman istuutui sohvalle, ja itse hän lysähti viereiselle tuolille.

– No niin... Yritetäänpä uudelleen. Miten sujuu, sotilas? *Oikeassa* elämässä?

Mitä Mossman oli kuvitellut? Hänen elämänsä jälkipuintia, juuri kun hänet oli herätetty väärällä jalalla kesken raastavinta sunnuntaita?

– On hyviä päiviä ja huonoja päiviä. Eiköhän kaikilla ole?

– Käytkö jossain hoidossa tai terapiassa?

– Minulla on vakituinen aika Puolustusvoimien veteraanikeskuksen psykologilla.

– Onko siitä hyötyä?

– Se on prosessi. Pitkä prosessi, kuten sanotaan. Sen pitäisi olla lyhempi. Asiat ovat päässeet pinttymään liian syvään. En tiedä...

– Entä painajaiset?

– Näen niitä yhä.

– Eikä parannusta näy?

– Se vaihtelee niin kuin aina.

– Hmm... Entä poikasi? Tapaatko häntä?

– Joka toinen viikonloppu.

– Sujuuko se hyvin?

Hän epäröi sekunnin murto-osan liian pitkään. 99 tapauksessa sadasta se olisi jäänyt huomaamatta.

– Sujuu, oikein hyvin.

– Ei sinun tarvitse kaunistella mitään. Mehän tunnemme toisemme, Oxen. Pojan kanssa on myös oma prosessinsa. Entä työt? Sinulla ei varmaan ole mitään työtä?

– Ei vielä. Hoidon pitäisi edistyä vielä pitemmälle. Mutta sosiaali-ohjaajani sanoi, että minun pitäisi kohta ruveta miettimään työharjoittelua ja aktiivointia ja sen sellaista. Olen ollut jo kurssilla, jolla opetellaan laatimaan hakemuksia. Ja olen kuin olenkin saanut väsätyn CV:n.

Mossman naureskeli, niin että helтта leuan alla heilui.

– Voi hyvänen aika. Kunpa tietäisivät mitä sinä tosiasiaassa osaat, sotilas, kunpa tietäisivät...

He istuivat hetken vaiti. Sitten Mossman lausahti mietteläästi:

– Joten saisiko sotilaille kenties olla pieni ja pikainen työhomma?
– Ei käy. Minun pitää olla työmarkkinoiden käytettävissä, ainakin kohta puoliin. Eikös se niin ole?

Mossmanin naurahdus kaikui onttona mukista.

– Voisit sen sijaan olla minun käytettävissäni. Saanko selittää?

– Toki.

Nyt he olivat siis päässeet Mossmanin varsinaiseen asiaan.

– Kun saimme kaivetuksi Danehofin arkistot esiin, sieltä löytyi tietysti monia kiehtovia asiakirjoja. Kuten tiedät, koko roska päätyi polttolaitokseen. Kansakunnan etu vaati niiden tuhoamista. Mutta pieni osa pantiin niin sanoakseni sivuun...

– Unohditko heittää jotain liekkeihin?

Axel Mossman nyökkäsi vakavana.

– Ihan hajamielisyttäni menin laittamaan pikkuisen sivuun. Kiinnostavia asioita omaan kotiarkistooni kellariin. Koko Danehofin juttuhan oli eräänlainen Pandoran lipas. Onnettomuuksia ja demokratialle raskauttavia asioita sinkoili joka suuntaan. Olen nyt käynyt läpi joitakin asiakirjoja. Ja työ jatkuu. Lippaan sisällä oli lipas ja sen sisällä uusi lipas, sen sisällä uusi ja niin edelleen. Vähän kuin venäläisissä maatuskanukeissa. Monta kerrosta mätää.

Mossman katsoi häntä silmiin kulmat koholla. Kohta kansi varmaan avattaisiin. Mossman rykäisi ja jatkoi.

– Olen nähnyt yhdessä laatikossa uuden onnettomuuden varjon, hän sanoi. – Mutta vain varjon. Ja haluan korostaa, että voin tietenkin erehtyä, mutta haluaisin kovasti tehdä muutamia... *esitutkimuksia*. Ja siinä sinä tulet mukaan kuvaan, sotilas. Ajattelin kysyä, kiinnostaisiko sinua lähteä Jyllantiin ottamaan vähän selvää erään vanhan maatilalan omistajasta, 76-vuotiaasta naimattomasta vanhasta herrasta. Hän näyttää yhtäkkiä kadonneen maan pinnalta. Muutoin olisin kovin mieluusti vaihtanut pari sanaa tämän miehen kanssa. Itse asiassa kävin hiljattain kolkuttamassa hänen ovelle, mutta hän on poissa. Tipotiessään. Eikö siinä olisi sopivasti vaihtelua tähän... Vangeden tylsyyteen?

– Maatilalla Jyllannissa vai?

Se kuulosti yllättävän lattealta, mutta hän tiesi varmasti, ettei halunnut lyödä mitään lukkoon. Nyt sai riittä. Mossmanin hom-

mat saivat riittää. Kaikki mikä ei koskenut häntä itseään tai Magnusta sai riittää.

– Maatilalla... sen nimi on Harrildholm. Se on tarkemmin sanoen Harrild Heden laidalla Keski-Jyllannissa. Sieltä ei muuten ole pitkä matka Branden kalankasvattamolle, missä olit töissä.

Siitä se tuttuuden tunne Mossmanin saapuessa johtui. Kauan sitten, kun Axel Mossman oli yhtäkkiä seissyt hänen surkean työsuhde-asuntonsa ovella kalankasvattamolla, oli niin ikään ollut sateinen ilta. Vierailu oli ennakoitua kohtalokasta käännettä hänen elämässään ja ajanut hänet pitkälle pakomatalle.

Hän kuunteli kun Mossmanin ääni jatkoi:

– Ajattelin, että juuri menneisyyden kohtaaminen saattaisi tuoda tullessaan jotain myönteistä. Lähimenneisyyden tai sitten kaukaisemman. Ja siellähän oli aika dramaattinen tilanne... Joten voisit lyödä kaksi kärpystä yhdellä iskulla. Käydä tilalla, katsella ympärillesi ja kenties kysäistä naapurilta tai parilta, mitä sille vanhalle ukkelille on tapahtunut. Ja samalla voisit käydä kalankasvattamolla, jos haluaisit. *A walk down memory lane*, miltä kuulostaa? Homma olisi hoidettu päivässä tai kahdessa. Maksan tietysti kohtuullisen palkkion.

Oxen istui taas ikkunasyvennyksessä. Axel Mossman oli hyvästellyt jokin aika sitten. Sää oli muuttunut. Kylmä rintama lähestyi vauhdilla.

Sade oli vaihtunut lumeksi. Hienot valkoiset kiteet leijuivat ulkona.

Mossman oli hyväksynyt kieltävän vastauksen nikottelematta. He olivat puhuneet hetken aikaa niitä näitä. Sitten Mossman nousi päätäväisesti sohvalta, paiskasi kättä, otti märän takkinsa ja lähti portaita alas, ja pakkaneen marssi hänen kintereillään.

Se oli mennyt oudon vaarattomasti. Ja niin toisin kuin monesti viime vuosina, kun Mossmanin saapuminen oli aina tiennyt äkillisiä muutoksia. Siinä istuessaan hänestä oli tuntunut tarkalleen samalta kuin ennenkin: ettei hänestä ollut mitään vastusta tiedustelulegendalle. Että tweedpukuinen jättiläinen olisi aina monta ajatusta ja tekoa hänen edellään ja että kauppamatkustaja Mossmanin matkailuilla oli se paha taipumus, että niissä oli aina valepohja.

Susi on palannut Tanskaan.

Entinen eliittisotilas Niels Oxen lähtee Tanskan nummiseudulle, susien asuinsijoille, kun hänen vanha pomonsa, vakoilupäällikkö Axel Mossman pyytää apua näennäisen helpossa tehtävässä: pitäisi löytää iäkäs kollega, joka on kadonnut maatilaltaan. Oxen seuraa tilalta löytämiään jälkiä ja päätyy yhä syvemmälle pimeyteen, missä vaanii susia sanan kaikissa merkityksissä. Jäljet johtavat myös Oxenin ystävään, Margrethe Franckiin, jonka menneisyys on vaarallisempi kuin kukaan aavistaa.

